

Forskningsrådet Formas

Formas

Forskningsrådet för miljö, areella näringar
och samhällsbyggande

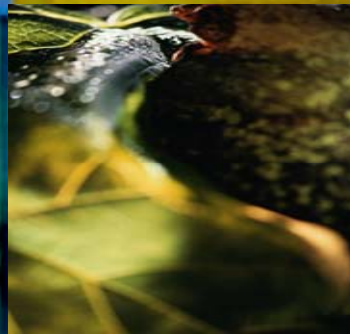

Forskningsrådet Formas

Regeringsuppdrag:

Forsknings- och innovationsstrategi för en biobaserad samhällsekonomi

Forskningsrådet Formas

Regeringsuppdraget

” Regeringen beslutar att uppdra till Forskningsrådet för miljö, areella näringar och samhällsbyggande (Formas), Verket för innovationssystem (Vinnova) och Energimyndigheten (STEM) att i samråd lämna ett förslag till en nationell strategi för utveckling av en biobaserad samhällsekonomi samt föreslå en svensk definition av detta begrepp.”

Forskningsrådet Formas

Regeringsuppdraget

Strategin bör omfatta följande områden:

- forsknings- och utvecklingsbehov
- behov av innovationsfrämjande insatser
- samordningsbehov mellan forskningsfinansiärer, forskningsutförare och näringsliv

samt

- inhemsk potential
- föreslå en svensk definition

Bild 4

R1

Rolf; 2012-02-17

Definition

En biobaserad samhällsekonomi är en ekonomi som utgår från:

- En hållbar produktion av biomassa för att möjliggöra en ökad användning inom en rad olika samhällssektorer. Syftet är att minska klimatpåverkan och användningen av fossila råvaror.
- Ett ökat förädlingsvärde av biomassa, samtidigt som energiåtgången minimeras och näring och energi tas tillvara från slutprodukterna. Syftet är att optimera ekosystemtjänsternas värde och bidrag till ekonomin.

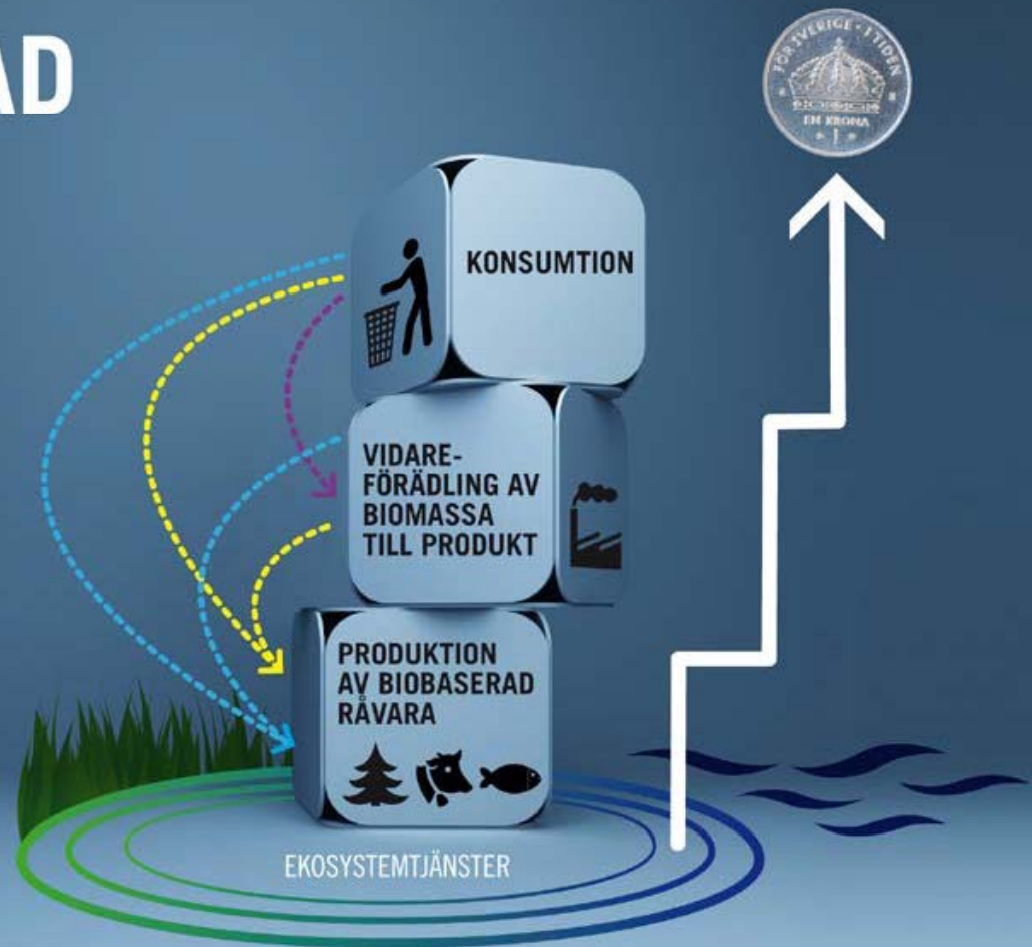
Definition

BIOBASERAD EKONOMI

ÅTERFÖRING

ÅTERVINNING

MILJÖPÅVERKAN

Forskningsrådet Formas

Inhemsk potential

Vår bedömning är att Sverige har, jämfört med många andra länder, goda förutsättningar för omställning till en biobaserad samhällsekonomi.

Exempel på detta är en konkurrenskraftig skogsindustri, stor potential inom andra sektorer som t ex kemiindustrin, stark forskning och utbildning, samt regioner som gemensamt med näringslivet arbetar för att tillvarata resurser mer effektivt.

Forskningsrådet Formas

Prioriterade forsknings- och utvecklingsområden

Utgångspunkt i följande utmaningar:

- I. Ersätta fossila råvaror med biobaserade råvaror
- II. Framtagande av smartare produkter och smartare användning av råvara
- III. Ändrade konsumtionsvanor och attityder
- IV. Prioritering och val mellan åtgärder

Forskningsrådet Formas

Prioriterade forsknings- och utvecklingsområden

I. Ersättning av fossila råvaror med biobaserade råvaror

Tillgången på biomassa kan ökas genom att produktionen ökar på befintlig areal, att större arealer kan brukas eller genom att mer av nuvarande produktion av biomassa kan vidareförädlas.

Förutsätter en hållbar användning för att ekosystemen ska kunna behålla sin produktionskapacitet och stabilitet och att negativ miljöpåverkan kan undvikas.

Exempel på intensifierad produktion av biobaserade råvaror:
Behovsanpassad gödsling, växtförädling och djuravel, anpassning av grödor och produktionssystem till klimatförändringar, nya och förbättrade egenskaper hos biomassan

Forskningsrådet Formas

Prioriterade forsknings- och utvecklingsområden

II. Smartare produkter och smartare användning av råvara

Det finns en stor potential i att öka förädlingsvärdet hos förnybara råvaror. En effektivare användning av råvaran och användning av rester, biprodukter och avfall minskar belastningen på ekosystemen och kan även bidra med råvara för nya produkter.

Exempel på vidareförädling av biomassa till produkt:

Bi- och avfallsprodukter blir råvaror, nya produkter, bioraffinaderier

Forskningsrådet Formas

Prioriterade forsknings- och utvecklingsområden

III. Ändrade konsumtionsvanor och attityder

Det krävs en förändrad syn på konsumtion och förändrade konsumtionsmönster – hos både konsumenter och producenter.

Exempel

Livslängd, återanvändning, transporter, distribution och lagring, konsumentbeteenden

Forskningsrådet Formas

Prioriterade forsknings- och utvecklingsområden

IV. Prioritering och val mellan åtgärder

- Miljökonsekvenser – t ex ökad produktivitet och produktion av nya typer av biomassa
- Socioekonomiska konsekvenser – påverkan på andra användare av skog och mark; rennäring, rekreation, jakt och fiske
- Målkonflikter – kan bli konflikt med annan markanvändning, miljöintressen och djurvälstånd
- Styrmedel – utveckla styrmedel som är kostnadseffektiva och som ger incitament till aktörerna att utveckla och implementera biobaserad teknik.

Forskningsrådet Formas

Prioriterade forsknings- och utvecklingsområden

- Utmaningarna är mångfacetterade och komplicerade vilket betyder att det kommer att krävas såväl *disciplinär* som *interdisciplinär* och *transdisciplinär* forskning för att generera ny användbar kunskap
- Initiativ för att stärka *tvärvetenskaplig* forskning, gärna utifrån ett *systemperspektiv*, kommer därför att behövas
- Initiativ för att stärka *internationellt* samarbete kommer också behövas

Forskningsrådet Formas

Innovationsfrämjande åtgärder

- *Kort tidsperspektiv* (inom 3-5 år) satsningarna bör inriktas på att den kunskap som byggts upp vidareutvecklas genom demonstration vilket påskyndar produktutveckling och kommersialisering
- *I ett längre tidsperspektiv* handlar det om att, med ledning av den kunskap som utvecklats genom forskning och utveckling, skapa förutsättningar för att utnyttja biomassans fulla potential

Forskningsrådet Formas

Hur går Formas vidare?

Utlysning ”Biobaserad samhällsekonomi”

- Baseras på de fyra utmaningarna i strategin
- Formas avsätter 30 MSEK per år i fem år till transdisciplinära forskningsmiljöer
- Samfinansiering med näringslivet eller motsvarande aktörer ska eftersträvas där så är relevant. Samfinansieringen kan bestå av arbetstid och/eller kontanta medel
- Inspirations- och match-makingmöte 23 november

Forskningsrådet Formas

Hur går Formas vidare?

Inrättande av ”***advisory stakeholder board***” som ska rådgiva Formas och andra statliga finansiärer bland annat gällande kommande prioriteringar inom biobaserad samhällsekonomi

Representanter från myndigheter, näringslivet och det civila samhället

Forskningsrådet Formas

Hur går Formas vidare?

The Nordic Bioeconomy Initiative

Ett policydokumentet är framtaget som beskriver strategiska mål och aktiviteter som Norden kan göra för att nationella och internationella insatser skall kunna ge ett nordiskt mervärde i forskning och utvecklingen inom bioekonomin.

Forskningsrådet Formas

Forskningspropositionen

- Forskning om skogsråvara och biomassa:

2014: 40 MSEK

2015: 50 MSEK

2016: 100 MSEK

Stor medelförstärkning inom området